

Trestněprávní ochrana nezávislého a nestranného výkonu soudnictví

Abstrakt

Tato diplomová práce se zabývá trestněprávní ochranou nezávislého a nestranného výkonu soudnictví. I když těžištěm práce je trestněprávní problematika, považoval jsem za nutné se věnovat také ústavněprávnímu zakotvení nezávislosti a nestrannosti soudní moci v našem právním řádu. Stručně se proto věnuji ústavněprávním garancím nezávislosti a nestrannosti, jako je například hmotné zajištění soudců, výběr nových soudců, institutům nesedaditelnosti a nepřeložitelnosti soudce atd.

Soudce může vystupovat ve dvou základních rolích v trestním právu. První takovou rolí je soudce, který spáchal trestný čin v souvislosti s výkonem své funkce. Zaměřuji se v práci na trestné činy přijetí úplatku soudcem, zneužití pravomoci úřední osoby, maření úkolu úřední osoby z nedbalosti.

Na druhé straně se ale zákonodárce snaží trestat trestné činy zasahující do nezávislosti a nestrannosti soudní moci, kdy je útok namířen proti soudci. Takových trestných činů je celá řada, ať už jde o podplacení, nepřímé úplatkářství, zasahování do nezávislosti soudu, násilí proti úřední osobě atd. Ochranu soudní moci ale můžeme najít i v jiných ustanoveních trestního zákoníku, jako například u trestného činu vraždy nebo těžkého ublížení na zdraví. Pokud matka obviněného zavraždí soudce, bude potrestána vyšší trestní sazbou, neboť primárním subjektem je život soudce, ale je zde i sekundární objekt, kterým je výkon pravomoci konkrétního soudce.

Neopomím ani záruky nezávislosti a nestrannosti soudce v trestním řádu, kde se věnuji především institutu vyloučení orgánů činných v trestním řízení. Soudci rozhodují o právech a povinnostech osob, je proto nutné stanovit určitou formu kontroly výkonu soudnictví. Autor práce popisuje modely možné institucionální kontroly soudnictví, odpovědnost soudce za rozhodnutí a disciplinární odpovědnost a s tím spjaté kárné řízení se soudci.

Soudce je povinen zachovávat důstojnost soudnictví, i když zrovna nenosí talár. Zákon i judikatura stanoví soudci omezení v soukromé sféře. Ať už jde o tzv. vedlejší činnost soudce, tak například styky soudce s advokáty, státními zástupci, kteří vystupují v kauzách, které soudce projednává, například po ukončení pracovní doby u skleničky vína v restauraci.

V práci taktéž reflektuji fakt, že jsem akademický rok strávil studiem práva na univerzitě v Durhamu ve Velké Británii. V poslední kapitole se tak snažím o exkurz do výše uvedené problematiky v britském právním řádu. Bude-li práce uceleným náhledem na roli soudce nejen v trestním právu, bude její autor nadmíru spokojen.

Klíčová slova: nezávislost, nestrannost, trestněprávní ochrana soudnictví